

„A nade wszystko szanuj mowę twą
ojczytą.
Nie znać języka swego – hańbą oczywistą.
Co mi po tym, że wiersze swoje pięknie
kształcisz,
Jeżeli łamiesz zgodę, jeżeli język gwałcisz?
Ma swe pisarz wolności, lecz niech na to
pomni,
Żeby ich, ile można, używał najskromniej.
Czytać dawne języki i obce rozumieć
Dobrze jest, lecz ojczysty trzeba naprzód
umieć.
Chociaż myślisz wysoko, łatwym piszesz
piórem,
Bez języka nie możesz być dobrym
autorem”.

Franciszek Ksawery Dmochowski, „Sztuka rymotwórcza”

Michał Turcza 7a

PRZECIWNIK,
ZWŁASZCZA W
DYSKUSJI LUB
SPORZE

Adwersarz - jest
to rzeczownik

ADWERSARZ

Adwersarz jest słowem pochodzenia łacińskiego. Wywodzi się od adversarius co oznacza 'przeciwnik'.

1. Moim adwersarzem w dyskusji był przewodniczący naszej klasy.
2. W "Zemście" adwersarzami są Cześćnik i Rejent.
3. Mój adwersarz w rozmowie okazał się bardzo wymagający.

A tak wiedząc to pewnie, iż to są takie nawdzięczniejsze pociechy człowieka poczciwego, wiedząc też pewnie, iż mamy dosyć adwersarzów, co nam w tym przekazują, bo świat, ciało, diabeł barzo nie radzi tych krotofil poczciwych widzą, a bardzoby radzi każdego z nich zrazili.

Mikołaj Rej, *Żywot człowieka poczciwego*

odwaga,
zapał,
werwa

POCHODZENIE:
ŁAC. ANIMUS 'DUCH;
SIŁA DUCHOWA';
ŚMIAŁOŚĆ'

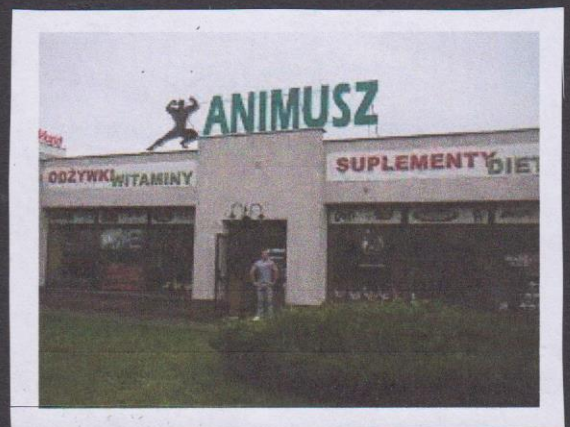
ANIMUSZ

Animusz -
jest to rzeczownik

1. Marcin był pełen animuszu, kiedy koledzy zjawili się obok niego.
2. Był nienauczony, dlatego przy tablicy stracił animusz.
3. Jego animusz rósł wraz z przybliżającymi się do niego przyjaciółmi.

2. daw. «usposobienie, charakter»: Był to mąż ogromnego wzrostu i rozrostu, sławny siłacz, jednak łagodnego animuszu. Węys. Józ. Sob. 58. Polskie animusze do gromad bratnich, do braterskiej miary przywykłe (...) bracia za braci stanęli. Słow. Król 188. // L

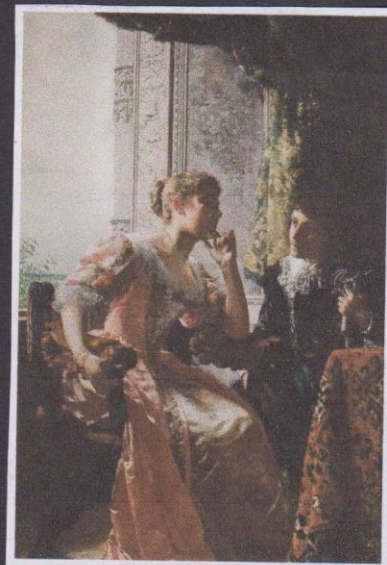
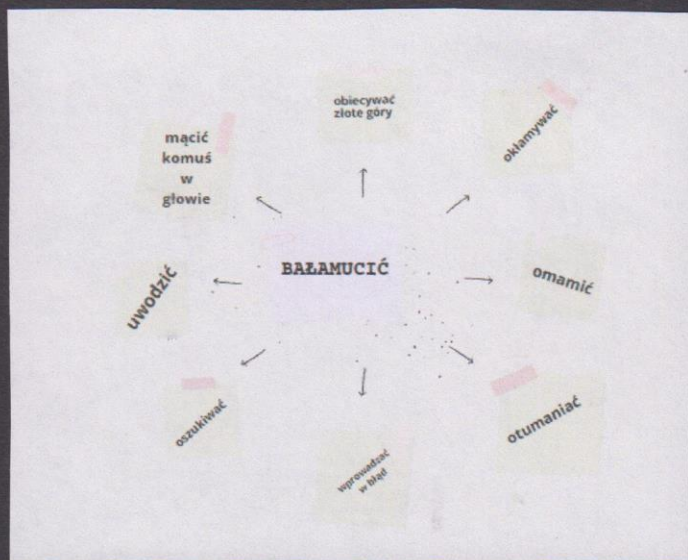
WPROWADZAĆ
KOGOŚ W BŁĄD;
MARNOWAĆ
CZAS; STARAĆ
SIĘ POZYSKAĆ
CZYJEŚ WZGLĘDY

płn. psł. *balamōtiti
'mącić, wikłać;
wprowadzać w
błąd, zwodzić;
pleść, paplać'

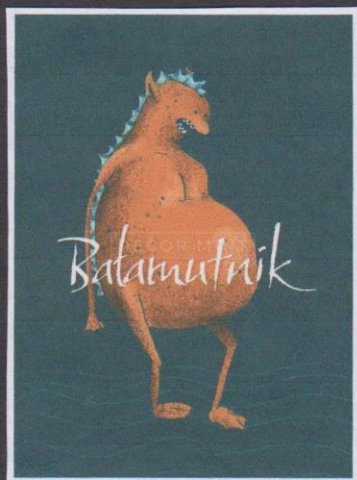
Balamucić - jest
to czasownik
niedokonany

BALAMUCIĆ

1. Ten sprytny oszust potrafił balamucić ludzi swoimi przebiegłymi kłamstwami.
2. Nie daj się balamucić złudnymi obietnicami.
3. On ciągle balamucił innych swoimi historiami.

Władysław Czachórski -
Bałamuctwo (1889)

Panna czekała na Korytowskiego lat kilka, ale widząc, że Witold ją tylko balamuci bez realnych zamiarów, poszła za jakiegoś właściciela dóbr ze Schlezwigu. **CHŁĘD. Pam. II, 47.** Czy pan nie myślisz zaprzestać balamucenia mojej córki? **ŚWIĘT. A.**

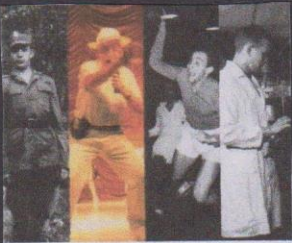
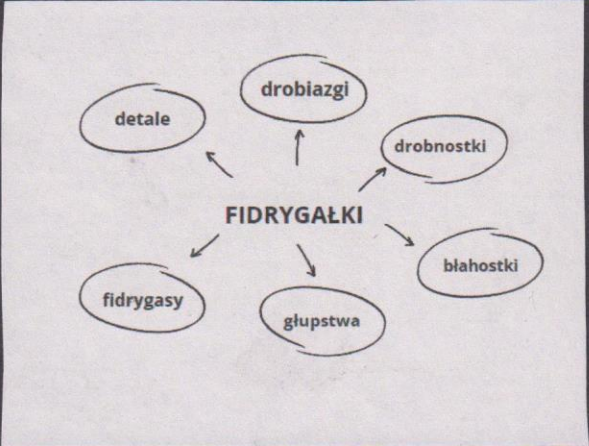
- rzeczy blahe,
- nieważne, drobnostki, głupstwa

Fidrygałki - jest to rzeczownik, przeważnie w liczbie mnogiej

ETYMOLOGIA NIEPEWNA. MOŻE Z NIEM. FIRLEFANZ 'RZECZY ZBĘDNE, NIEISTOTNE, BZDURY, GŁUPOTY' Z NAWIĄZANIEM DO POL. WYRAZÓW PODRYG 'PODSKOK TANECZNY', PODRYGIWAĆ 'TAŃCZYĆ W PODSKOKACH'.

FIDRYGAŁKI

1. Podczas porządkowania pokoju znalazłem w swoich meblach mnóstwo fidrygałek.
2. W domu mojej babci można na każdym kroku znaleźć rozmaite fidrygałki.
3. Jakoś nie lubię ludzi, którzy zachwycają się fidrygałkami.

Andrzej Gardzilewicz
Gardzielowe fidrygałki
 Olwyn Galska

FIDRYGAŁKI
 DWAJEDENCIOSI WYKONAWCY

W WARSZAWIE: 11 LUTY - 14 MARCA 2024 (1000 zł)
 W BIAŁYMOSTKU: 20 MARCA - 22 KWIECIEŃ 2024 (1000 zł)

BESEDA Z KRYSZKĄ MAŁCZĄSKĄ I GORZKĄ CIEKLIANĄ	21.03.2024 19:00
BESEDA Z WAWELSKĄ I ROZMARTNĄ	22.03.2024 19:00
BESEDA Z POMARAŃCZĄ I GORZKĄ CIEKLIANĄ	23.03.2024 19:00
BESEDA Z KRYSZKĄ MAŁCZĄSKĄ I GORZKĄ CIEKLIANĄ	24.03.2024 19:00
BESEDA Z KRYSZKĄ MAŁCZĄSKĄ I GORZKĄ CIEKLIANĄ	25.03.2024 19:00
BESEDA Z KRYSZKĄ MAŁCZĄSKĄ I GORZKĄ CIEKLIANĄ	26.03.2024 19:00
BESEDA Z KRYSZKĄ MAŁCZĄSKĄ I GORZKĄ CIEKLIANĄ	27.03.2024 19:00
BESEDA Z KRYSZKĄ MAŁCZĄSKĄ I GORZKĄ CIEKLIANĄ	28.03.2024 19:00
BESEDA Z KRYSZKĄ MAŁCZĄSKĄ I GORZKĄ CIEKLIANĄ	29.03.2024 19:00
BESEDA Z KRYSZKĄ MAŁCZĄSKĄ I GORZKĄ CIEKLIANĄ	30.03.2024 19:00
BESEDA Z KRYSZKĄ MAŁCZĄSKĄ I GORZKĄ CIEKLIANĄ	31.03.2024 19:00

PRACOWNIA DZIAŁAN KULTURALNYCH
 Białystok

SPEKTAKL „FIDRYGAŁKI MIŁOSNE”
 Reżyseria: Urszula Chomik-Kraszewska

PREMIERA

www.bialystok.klanza.pl
 Facebook.com/klanzabialystok
 Instagram.com/klanzabialystok
 Zapisy: tel. 570 137 200

21 kwietnia (PIĄTEK) GODZ. 18.00

pobłażać, być
wrozumiałym,
przebaczać,
pozwalać na coś;
zmniejszać siłę

Folgować - jest
to czasownik
niedokonany

FOLGOWAĆ

słowo przywędrowało do nas
ze średniogórnoniemieckiego
volgen 'iść, postępować za
czymś' i Volge 'pójście za czymś'
(w dzisiejszym niemieckim
folgen 'podążać za czymś',
Folge 'skutek, następstwo').

1. Rodzice często folgują mi
w moich obowiązkach.
2. Pracowity człowiek nie
folguje swoim zachciankom.
3. Zakochani folgują swoim
emocjom.

przymykać oko

pobłażać

FOLGOWAĆ

patrzeć przez
palce

ustępować

Czy trzeba ciągle trzymać się ściśle
wszystkich reguł? Czasem lepiej pozwolić
sobie na pewną swobodę, czyli pofolgować.

Dziś słowo to może być używane przez
starsze osoby, zaś w języku młodzieżowym
powiedzielibyśmy "daj se".

<https://dzienniklodzki.pl/zapomniane-ginace-slowa>

FOLGUJEMY

KUCHNIA NA TRAWIE

Lecz harda dusza, przywy-
kła sobie folgować, nie chciała zrazu całkiem
przyznać się do winy. SIENK. Pot. III,

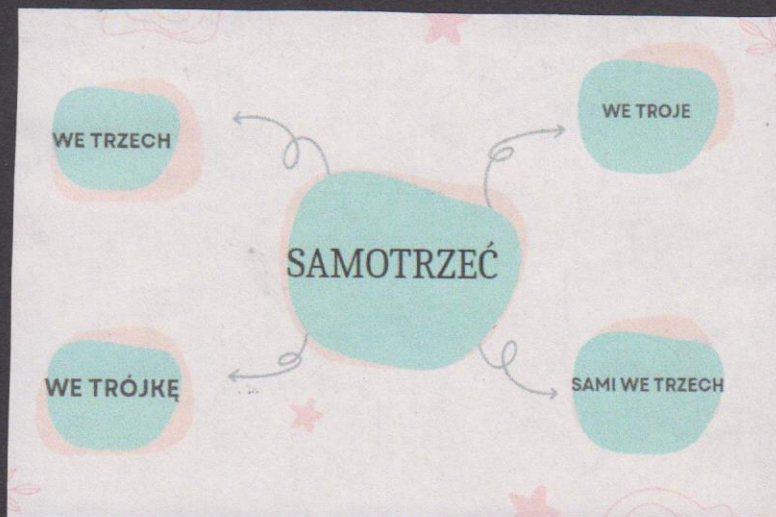
we trzech, we
troje tj. samemu z
dwoma innymi
osobami

słowo to jest
złożeniem
zaimka sam i
liczebnika
porządkowego trzeci

SAMOTRZEĆ

Samotrzeć - jest
to przysłówek

1. Bardzo zmęczeni wracaliśmy samotrzeć z naszej wycieczki.
2. Podczas zabawy na zajęciach wychowania fizycznego ustawialiśmy się we dwoje albo samotrzeć.
3. W mojej nowej grze komputerowej najeźdźcy atakowali samotrzeć.

Ginęli ciągle
żołnierze, którzy pojedynczo, samowtór albo sa-
motrzeć wychylali się z obozu. SIENK. Pot. III,

Św. Anna Samotrzeć

Obraz w kształcie stojącego prostokąta,
zamknięty półkolem z przedstawieniem św.
Anny Samotrzeć. W centrum kompozycji
ukazane zostały w pozycji siedzącej: po
prawej św. Anna na czerwonym krześle, a po
lewej Matka Boska z Dzieciątkiem Jezus,
siedzącymi na zielonym tronie.